

Samenvatting/Vorbereiding Weging op de Hand Contourennota Toeslagenstelsel

Aan ons is gevraagd een appreciatie te geven over de uitvoerbaarheid van de voorstellen uit de Contourennota. Omdat dit ca. 30 fiches zijn, wordt per thema de prioritaire fiches als eerste weergegeven. Het volgt dus niet de numerieke volgorde van de fiches. Onder een aantal fiches zijn vragen toegevoegd. Dit zijn specifieke vragen die additioneel zijn aan de vragen uit het format. De meeste hebben betrekking op nieuwe taken waarvan we de afweging moeten maken of die binnen onze taak passen.

De belangrijkste besprekpunten zijn m.i.:

1. Willen/kunnen we uitkeerbare heffingskortingen uitvoeren? Ook als deze inkomensafhankelijk zijn? Hoe kijken we aan tegen laten meelopen in de loonheffing? (fiche 16, 12, 13, 6 en 7)
2. Willen we inkomensafhankelijke toeslagen uitvoeren (fiche 8, 9, 10 23)?
3. Willen/kunnen we toeslagen uitvoeren die gebaseerd zijn op een ander inkomensbegrip (Polis) (fiche 20)?
4. Als inkomen naar t-2 gaat, is de omvang van het vangnet uitvoerbaar voor ons? Is de gevraagde monitoring en signalering voor ons uitvoerbaar? (fiche 18 en 19)
5. Willen we meewerken aan structurele omleiding van de toeslagen? (fiche 1b, 5a annex, 8)
6. Is harmonisatie van vermogensgrenzen uitvoerbaar, ook in licht verhoging vermogen box 3 (fiche 21)
7. Past verschuiving van woning van box 1 naar box 3 in ons beleid (fiche 1b)?
8. Willen we meewerken aan verder uitbreiding van het toeslagenstelsel? (fiches 9, 10 en 28b)
9. Is de basisbehoefte toeslag nog steeds onuitvoerbaar? (fiche 14)
10. Is de integratie van belastingen en toeslagen een haalbaar perspectief? (fiche 15) Wat betekent dat voor huidige stelsels? Hoeveel transitietijd zouden we nodig moeten hebben?

A. De fiscale alternatieven voor het toeslagenstelsel

A1. Heffingskortingen en basisinkomen

Fiche 16 Inkomensafhankelijke uitkeerbare heffingskorting

Beschrijving: de toeslagen worden omgevormd tot een uitkeerbare heffingskorting (dit betreft de ZT en de WKB. In aantal varianten blijft HT bestaan). 2 subvarianten: 1. Heffingskorting via loonheffing en inkomstenbelasting, 2. Alleen via inkomstenbelasting.

Overwegingen:

- Subvariant 1 vermindert rondpompen voor burgers met inkomen uit loondienst of uitkering, maar risico van dubbele uitkering. Als aan heffingskorting bestaande grondslagen uit de toeslagen worden toegevoegd betekent dat toename van administratieve lasten voor werkgevers en privacy-issues
- Subvariant 2 trekt ook groepen die nu geen aangifte behoeven te doen de jaarlijkse IB-aangifte in. Als huishoudbegrip uitgangspunt is dit de enige optie
- Verplaatst huidige problemen van de toeslagen naar de fiscaliteit. VA gaat nl ook uit van actueel inkomen
- Meerdere doelen tegelijk in één regeling, nl inkomensondersteuning en belastinginning. Uitvoerbaarheid druist in tegen principes belastingstelsel (no taxes, no gains)

Fiche is neutraal doch duidelijk kritisch over het probleemoplossend vermogen van een uitkeerbare heffingskorting. Ik denk dat wij kunnen aansluiten bij deze opmerkingen. Los van de inhoudelijke opmerkingen wordt ons gevraagd of we het zouden kunnen uitvoeren. Het is van belang dat wij hier goed naar kijken, omdat deze optie vaak genoemd wordt als alternatief voor het toeslagenstelsel.

Vragen:

1. In hoeverre past het binnen het afwegingskader niet-fiscale taken (bijlage 1)?
2. In hoeverre moet een uitkeerbare heffingskorting gepaard gaan met harmonisatie naar de IB?

Fiche 12 Basisinkomen

Beschrijving: een universele en onvoorwaardelijke uitkering voor iedere Nederlander. Niet afhankelijk van inkomen. Zorgtoeslag en huurtoeslag gaan op in basisinkomen. Ook alle heffingskortingen verdwijnen. Er wordt alleen rekening gehouden met het huishouden. De IB wordt opgehoogd naar 50-75%. Uitvoerder nader te bepalen. Maatregel heeft groot nivellerend effect en grote effecten op arbeidsparticipatie.

Overwegingen:

- IB wordt eenvoudiger door afschaffing heffingskortingen en aftrekposten
- Aanzuigende werking. Controle BRP intensiveren
- Alleen rekeningnummer burger nodig en huishoudsituatie

Vragen:

1. Zouden wij uitkeren van een basisinkomen kunnen/willen uitvoeren? Past het bij onze kerntaak (zie afwegingskader niet-fiscale taken in bijlage 1)?

Fiche 13 Basisinkomen als uitkeerbare heffingskorting

Beschrijving: het inkomensafhankelijke basisinkomen wordt uitgekeerd als uitkeerbare heffingskorting via de IB.

Aanvullende overwegingen t.o.v. fiche 16:

- Door inkomensafhankelijkheid staat het bedrag los van de belastingheffing
- Trekt nieuwe groepen het belastingstelsel in voor het verkrijgen van een inkomen dat geen relatie heeft met de fiscaliteit

Vragen:

1. Willen we zo'n basisinkomen uitvoeren? Vinden we dat een taak voor ons? (zie afwegingskader niet-fiscale taken in bijlage 1)

Fiche 15 Integrale vereenvoudiging van belastingen en toeslagen

Beschrijving: de inkomstenbelasting, de toeslagen en de kinderbijslag worden geïntegreerd aan de hand van een formule (uitgezonderd KOT). De aftrekposten en heffingskortingen zijn meegenomen in het ontwerp van de formule en vervallen daarmee, behalve de arbeidskorting. Het belastingdeel is op individuele basis en zal bestaan uit vier schijven. Deze kunnen worden aangevuld met inkomensafhankelijke toelages die gebaseerd zijn op eenvoudige variabelen zoals leeftijd, alleenstaand/paar en het aantal kinderen. De aanvullingen zijn op huishoudniveau. Fiscalisering/vervallen AOW-premie maakt voor Belastingdienst niet uit. Wel nog lastigheid voor groep die wel in NL belasting betaalt, maar hier niet verzekerd is. vergt een complexe structuraanpassing omdat aangiftebiljet buitenland uit elkaar getrokken moet worden.

Overwegingen: betreft uitwerking van een idee van voormalig , uitgevoerd door DF&A. Nog behoorlijk toekomstmuziek, maar het geeft perspectief op een aanzienlijke vereenvoudiging, wel zal niet aan uitkeerbaarheid kunnen worden ontkomen. De uitkeerbaarheid zou naar Duits voorbeeld ook bij een andere uitvoerder kunnen worden belegd. Bij toelage alleen kans op terugvorderingen bij alleenstaand/paar.

Vragen:

1. Dit is een behoorlijk experimenteel en vergaand idee. Zou het uitvoerbaar kunnen zijn?
2. Maakt het voor de dienst geen verschil of we premies dan wel belastingen innen?
3. Is de groep die wel belasting betaalt maar niet verzekerd is een showstopper voor deze variant?

Fiche 11 Afschaffen van toeslagen en terugsluizen via reguliere instrumenten

Beschrijving: illustratieoptie om te laten zien wat er gebeurt als toeslagen vervangen worden door een eenvoudige terugsluis. In deze optie worden de zorgtoeslag, huurtoeslag en het kindgebonden budget afgeschaft. De vrijgekomen middelen worden gebruikt om de algemene heffingskorting met € 1.415,- te verhogen van € 2.711,- naar € 4.126,-. De afbouw van de algemene heffingskorting gaat van 5,7% naar 8,6%, zodat deze nog steeds volledig is afgebouwd aan het einde van de eerste schijf. Door de verhoging van de algemene heffingskorting stijgt het netto minimumloon en daarmee ook de daaraan gekoppelde netto bijstand en AOW.

A2. Varianten Zorgtoeslag (allen fiscaal)

NB: een groot deel van de ZT-fiches sluit aan op de uitkeerbare heffingskorting uit fiche 16

Fiche 7 Zorgtoeslag omvormen tot inkomensonafhankelijke heffingskorting

Beschrijving: de zorgtoeslag een inkomensonafhankelijke heffingskorting van €500 per jaar die meeloopt in de loonheffing. Flankerende maatregelen zijn gelijk aan fiche 5a

Eigen overwegingen: zie fiche 16. Koppeling aan fiscaliteit niet nodig. Kan ook bij andere uitvoerder worden belegd. Trekt nieuwe groepen de fiscaliteit in. Bij VA aanvraag is actualiteit uitgangspunt dus risico op terugvorderingen en nabetalings blijft vergelijkbaar aan huidige stelsel als overige grondslagen blijven bestaan. Via loonheffing is geen oplossing voor ondernemers en ZZP'ers.

Vragen:

1. Past het uitkeren van een onafhankelijke heffingskorting in ons afwegingskader niet-fiscale taken (zie bijlage 1)?

Fiche 3 Afschaffen zorgtoeslag, compensatie via verhoging WML en verhoging AHK

Beschrijving: de zorgtoeslag wordt in het geheel afschaft, ter compensatie van de inkomenseffecten worden het wettelijk minimumloon (WML) en de daaraan gekoppelde uitkeringen verhoogd met 5% en de algemene heffingskorting (AHK) verhoogd met €625. Flankerende maatregelen:

- 0,15% afbouw overdraagbaarheid dubbele algemene heffingskorting in referentieminimumloon wordt ongedaan gemaakt
- Gedeeltelijke fiscalisering van de OAW-premie (3%-punt)

In fiche wordt gesteld dat invoering per 2023 mogelijk moet zijn.

Overwegingen: burgers met WML of gekoppelde uitkering krijgen maandelijks hoger loon of uitkering. Belastingbetalers moeten wachten tot aangifte tenzij besloten wordt dat het kan meelopen in de VA.

Fiche 4 Idem + verhogen leeftijdsgrens naar 22 jr

- Beschrijving: idem met verhoging leeftijdsgrens voor zorgpremie van 18 naar 22 jaar. AHK opgehoogd naar €670, ophoging 2^e en 3^e(!) schijf met 0,65%-punt. Overige maatregelen gelijk aan fiche 3.

Vragen:

1. Heeft verhoging leeftijdsgrens premiebetaling gevolgen voor controle aangifte?
2. De verhoging van de leeftijdsgrens valt midden in de studententijd. Is dat handig?

Fiche 5a Verlaging nominale premie met €500

Beschrijving: de nominale premie voor burgers wordt met €500 per jaar verlaagd. Wordt verrekend via de verzekeraars. WML wordt verhoogd met 5% en Algemene heffingskorting wordt verhoogd met €150. In te voeren per 2025. Flankerende maatregelen:

- 0,2 % afbouw overdraagbaarheid dubbele algemene heffingskorting in referentieminimumloon wordt ongedaan gemaakt
- Gedeeltelijke fiscalisering van de OAW-premie (4,5%-punt)
- Verhoging IOAOW met €300
- Verhoging belastingtarieven 2^e en 3^e schijf met 2%-punt

In fiche wordt gesteld dat verlaging van de zorgpremie veel kostbaarder is dan verhoging van een heffingskorting.

Overwegingen: Geen bemoeienis met de uitkering aan de verzekeraars. Verlaging premie wordt echter teruggeploegd via de fiscaliteit en afgeroomd bij de hogere inkomens. dat verlaging

zorgpremie duurder is dan heffingskorting kan qua uitvoeringskosten wellicht kloppen, maar voor programmabudget zou het idealiter niet moeten uitmaken.

Vraag:

1. Is verlaging zorgpremie kostbaarder dan een verhoging van een heffingskorting?

Fiche 5b Verlaging nominale premie naar €199 per jaar

Beschrijving: burgers betalen niet meer dan €199 aan zorgpremie per jaar per 2025 (voor een alleenstaande). Het eigen risico blijft wel bestaan. flankerende maatregelen:

- Verhoging 1^e schijf van 37,03% naar 47,03% en de 2^e schijf van 37,3% naar 43,73%

Vragen:

1. Als we dit zouden moeten doen, kunnen we dat per 2025? Wat hebben we aan voorbereidingstijd nodig?

Fiche 6 Inkomensafhankelijke inkomensaanvulling van €500

Beschrijving: dit voorstel is vergelijkbaar aan fiche 5a, maar de premieverlaging wordt nu niet via de verzekeraars verrekend met de premie, maar aan alle individuele burgers uitgekeerd.

Uitvoerder nader te bepalen. Flankerende maatregelen zijn gelijk aan fiche 5a. Te overwegen is een optie te bieden om de aanvulling op vrijwillige basis om te leiden naar de zorgverzekeraar.

Eigen overwegingen: inkomensafhankelijke regelingen zijn niet onze core-business. Staat los van belastinginning. Zie ook de afwegingen bij fiche 16 ten aanzien van de inkomensafhankelijke heffingskorting

Vragen:

1. Past het uitkeren van een onafhankelijke bijdrage in ons afwegingskader niet-fiscale taken (zie bijlage 1)?
2. Als we dit zouden moeten doen, kunnen we dat per 2025? Wat hebben we aan voorbereidingstijd nodig?

B. Omleidingsvarianten bestaande toeslagen

Bevindingen uit de Weging op de Hand IBO Toeslagen over omleiding van toeslagen:

- Omleiding van toeslag helpt niet om aantal terugvorderingen terug te dringen, maar kan wel bijdragen om de mentale lasten te verminderen
- Het werkt alleen bij stabiele toeslagen, niet voor de groepen die het nu lastig hebben in het stelsel
- Terugvorderingen zijn problematisch met een derde partij ertussen
- Geen prikkel meer tot tijdig doorgeven van wijzigingen, grotere kans op samenspanning. Extra inzet voor handhaafbaarheid nodig
- Complexe wijziging, 9 maanden voorbereidingstijd onder voorbehoud inpasbaarheid en samenloop

Fiche 1a Rechtstreeks uitbetalen huurtoeslag aan verhuurder

Beschrijving: huurtoeslag wordt rechtstreeks overgemaakt aan verhuurder tenzij huurder bij huurcontract aangeeft de toeslag zelf te willen ontvangen (opt-out), huidige technische belemmeringen dienen te worden opgelost (inleeslijsten). Willen zelfde systematiek als KOT, dus met convenant. Verhuurders willen geen risico op terugvorderingen. Ev inkomen t-2 als flankerende maatregel. Invoering op zijn vroegst per 1 jan 2022, ev. gefaseerd.

Overweging: probleem is meer dan technisch. Systemen HT en verhuurders sluiten niet naadloos aan qua tijd. Verhuurders moeten voorfinancieren. De vraag is of ze daartoe bereid zijn. Haalt ondernemerschap uit de sector. Opt-out sluit niet aan bij gedragskennis, wie geld nodig heeft zal toeslag niet willen omleiden. Fiche gaat gemakkelijk voorbij aanvraagstukken rond privacy, staatsteun en proportionaliteit.

Vragen:

- Gesteld dat technische belemmeringen kunnen worden opgelost kan we dit per jan 2022?
- Wat zijn de dilemma's bij opt-out?

Fiche 5a Zorgtoeslag annex

Beschrijving: toevoeging aan fiche 5a (premieverlaging). Omleiding als mogelijkheid genoemd. Wel risico op staatsteun. Ook privacy is issue. Te voorkomen door invoering t-2 en ruimere staffels. Zorgverzekeraars willen geen risico op terugvorderingen.

Overweging: VWS niet heel enthousiast (en terecht). Gebrek aan probleemoplossend vermogen. Ingewikkelde terugvorderingen.

Fiche 8 Kinderopvang: eenvoudiger financiering

Beschrijving: toeslag wordt in zijn geheel omgeleid naar de kinderopvangorganisatie. Uitvoerder betaalt inkomensafhankelijke vergoeding van 96% van de kosten aan de kinderopvangorganisatie. Overige voorwaarden blijven in stand. Keuze voor uitvoerder nog niet gemaakt. voorbereidingstijd 4 jaar.

Overwegingen: slecht uitgewerkt voorstel. Niet duidelijk wie factureert of eigenbijdrage int, dan wel de kosten vergoedt. Ingewikkelde driehoekverhouding. Inkomensafhankelijkheid maakt iets minder complex dan eerdere wetsvoorstel DF, maar risico op hoge en complexe terugvorderingen blijft bestaan vanwege instandhouding overige voorwaarden, zoals arbeidseis en koppeling gewerkte uren. Hoger risico op samenspanning vanuit kinderopvang. Haalt ondernemersrisico bij kinderopvang weg. Uitvoerder geen relatie meer met fiscale taken. B/T als uitvoerder ligt daarom niet voor de hand.

Vragen:

1. Als ons gevraagd wordt de rol van uitvoerder op ons te nemen past dat binnen het afwegingskader niet-fiscale taken? Past het binnen onze taak en binnen het belastingdienstbrede perspectief om voor derden te innen en bedrijven te subsidiëren?

C. Inkomensbegrippen

Fiche 18 Inkomen t-2 met vangnet door B/T

Beschrijving: alle toeslagen gaan over op inkomensbegrip t-2. BRI vormt de bron. Er komt een vangnet voor inkomensdalingen >20% en voor mensen van wie inkomen t-2 niet bekend is. Vangnet gaat uit van actueel inkomen. Naar verwachting worden dat zo'n 350.000 gevallen (excl. onbekende inkomens t-2). De verschillen met IBO Toeslagen: er komt wel controle aan de poort en ook tussentijds om vangnet zuiver te houden. Vermogenstoets komt ook op t-2. Fiche hecht veel belang aan monitoring en signalering obv Polis van mogelijk recht op vangnet. Zou per 2023 in werking moeten kunnen treden.

Bevindingen uit WodH IBO Toeslagen:

- Technisch uitvoerbaar, ongeveer jaar nodig voor voorbereiding, grote IV-aanpassing
- Gebrek aan probleemoplossend vermogen: de groep die het nu lastig heeft zit straks in het vangnet. Verlies actualiteit lastige bijwerkingen: als je toeslag niet meer nodig hebt krijg je nog en als je meer nodig hebt moet je wachten
- Vangnet zorgt voor nieuwe complexiteit, maar je kan niet zonder
- Scheelt twee derde van de lage terugvorderingen. Rond vangnet kunnen nieuwe terugvorderingen ontstaan
- Vaststaand inkomen vermindert kans op fraude, bij mensen van wie geen inkomen t-2 bekend is, is hoger frauderisico

Aanvullende vragen voor WodH Contourennota:

- Is 350.000 aanvragen met controle aan de poort, tussentijds toezicht en afrekening achteraf qua aantallen doenlijk. Fiche bevat suggestie om eventueel zorgtoeslag uit te

zonderen van vangnet als vangnet te groot is. Is dit wenselijk vanuit de burger en de Belastingdienst??

- Zijn verwachtingen t.a.v. attendering en monitoring op basis van de Polis reëel?
- Zou er ook een vangnet moeten komen t.a.v. vermogenstoets?
- Zou 2023 haalbaar zijn?

Fiche 19 Inkomen t-2 met vangnet door gemeenten

Beschrijving: idem, maar uitvoering vangnet door gemeenten. De Belastingdienst verstrekt de toeslag op basis van inkomen t-2, de gemeenten het surplus. Gemeenten hebben beleidsvrijheid t.a.v. hoogte en vormgeving van de aanvulling. Zou per 2023 ingevoerd moeten kunnen worden.

Bevindingen IBO Toeslagen:

- Als twee instanties over toeslagen gaan, geeft dat verwarring bij de burger
- Koppelvlakken nodig, complexe IV-aanpassing
- Handhaafbaarheid neemt af omdat twee instanties elk met eigen systemen werken en met elkaar gegevens moeten uitwisselen om misbruik te voorkomen

⇒ Vraag: zijn er nog aanvullingen/voortschrijdend inzicht?

Fiche 17 Behoudend voorschieten

Beschrijving: maandelijks zal 90% van de toeslagen worden uitgekeerd. De 10% die niet wordt uitgekeerd vormt een buffer om terugvorderingen aan het eind van het jaar in aantal en hoogte te verminderen. Een optie is om 90% als default in te zetten en burgers de keuze te laten.

Bevindingen uit Weging op de Hand IBO Toeslagen:

- Technisch goed uitvoerbaar, 9 maanden voorbereidingstijd onder voorbehoud inpasbaarheid en samenloop. IV-aanpassing van gemiddelde complexiteit
- Grootste impact op de laagste inkomens
- Halveert aantal terugvorderingen
- Draagt niet bij aan toekenningszekerheid, want hoger aantal nabetalingen, maar dempt wel de negatieve werking van het stelsel
- Maatregel geeft geen stimulans aan burgers om tijdig wijzigingen door te geven
- Defaultoptie technisch complexer om te maken. De groep die je met 90% wil beschermen heeft doorgaans geldgebrek en zal daarom gebruik gaan maken van de defaultoptie tot uitkering gehele bedrag, wat je nu juist niet wilt.

Aanvullende vragen:

- Is het maken van een defaultoptie doenlijk voor ons?
- Wat vinden we van het bieden van een keuze aan de burger?

Fiche 20 Jaarinkomen of maandinkomen obv polis-administratie

Beschrijving: toeslag wordt gebaseerd op het gemiddelde van het meest recente Polisgegevens (4 maanden geleden) en de 12 maanden daarvoor (t-4 tot t-15 maanden). Toeslag is niet langer voorschot, maar wordt dus na 4 maanden uitgekeerd obv gemiddelde over 12 voorafgaande maanden. Er komt een leenfaciliteit om periode tot eerste uitkering te overbruggen (vergelijkbaar met de huidige bijstandssystematiek). Nieuw element in de Contourennota: voor wie niet in de Polis zit blijft de huidige werkwijze bestaan, dus schatting van actueel inkomen. Uitvoerder nader te bepalen. Invoering bij Belastingdienst kent hoge transitie- en uitvoeringskosten.

Bevindingen uit Weging op de Hand IBO Toeslagen:

- Geen verstandig idee. Een tweede inkomensbegrip binnen de Belastingdienst maakt het complex voor zowel burger als uitvoering. Maandelijks wisselende toeslag nieuwe onzekerheid voor burgers. Leenfaciliteit lastig want wordt verrekend met toeslag. Dit kan burgers in betalingsproblemen brengen
- Minder terugvorderingen aan eind jaar, maar wel maandelijkse verrekeningen
- Minimaal 2 jaar voorbereidingstijd. Vergt omvangrijke en complexe IV-aanpassingen
- Fraudegevoeligheid neemt toe: samenspanning tussen werkgever en werknemer. Kosten zijn gemakkelijker over maandgrenzen heen te schuiven dan over jaargrenzen
- Druk op bezwaar en beroep, want iedere maand definitieve toekenning ipv eens per jaar

Vraag:

- Is bevinding uit Weging op de Hand IBO Toeslagen nog actueel of heeft het aanpassing nodig?
- Wat zijn de gevolgen als maand- en jaarsystematiek naast elkaar gebruikt worden? Is dit voor ons doenlijk? Zitten hier juridische haken en ogen aan?
- Zijn transitie- en uitvoeringskosten werkelijk hoog (hoger dan alternatieve uitvoerder wat tekst lijkt te suggereren)?

D. Varianten Huurtoeslag

Fiche 1b Wonen: inkomenshuren

Beschrijving: er komen inkomenshuren van 25% van het verzamelinkomen van het huishouden en verhuurders ontvangen subsidie voor het verschil. Belastingdienst levert inkomensgegevens van de verhuurder (wettelijke basis nodig). Nog keuze maken tussen actualiteit en t-2. Huurtoeslag voor de private huursector wordt ook afgeschaft. Verhuurdersheffing vervalt.

Overwegingen: als we geen huurtoeslag meer uitvoeren hebben we ook geen actuele inkomensgegevens van burgers meer. Dus automatisch aangewezen op t-2. Bij t-2 vangnet bij de sociale huursector. Geen duidelijkheid wie de verhuurderssubsidie gaat uitvoeren.

Vragen:

1. Kunnen wij verhuurders gebruik laten maken van de BRI? Wij houden geen actuele inkomens meer bij als toeslag vervalt. Gaan wij ook polis-gegevens doorleveren of moeten verhuurders dat zelf regelen bij UWV?
2. Omdat er geen duidelijkheid is wie de verhuurderssubsidie uitvoert; vinden we dat deze taak past binnen het afwegingskader niet-fiscale taken, of zal BZK hiervoor opzoek moeten gaan naar een andere uitvoerder?

Fiche 2a Wonen: eigendomsneutraal woonbeleid (uit kansrijk Woonbeleid, BMH 7)

Beschrijving: hypotheekrenteaftrek en huurtoeslag worden vervangen door een generieke belastingterugsluis of aanbodstimulering via bv een fonds. Woning wordt verplaatst van box 1 naar box 3, met ophoging vermogensgrens. Hypotheekrenteaftrek en eigenwoningforfait worden in stappen afgebouwd. Afschaffen overdrachtsbelasting en schenkingsregeling. Afschaffing verhuurdersheffing. Transitie 10 tot 20 jaar. Fiche bevat alternatief om het om te vormen naar woontoeslag, maar denkt met fiscalisering meer vrijheid te geven.

Overwegingen: beoordeling fiscalisering gelijk aan die voor uitkeerbare heffingskortingen (fiche 16). Afschaffing fiscale maatregelen zorgt voor vereenvoudiging

Vragen:

1. Past verplaatsing woning van box 1 naar box 3 in ons beleid?
2. Willen we meewerken aan verdere groei van het belastingstelsel? Kunnen we het uitvoeren? Wat vinden we van de suggestie van een woontoeslag?

Fiche 2b Wonen: eigendomsneutraal woonbeleid zonder deregulering huursector

Beschrijving: vergelijkbaar aan fiche 2a, maar huursector:

- Huurtoeslag blijft bestaan, maar genormeerd
- Huurtoeslag vereenvoudigd cf voorstellen IBO deel 1
- Huren worden verlaagd icm balansverkortening verhuurdersheffing

Overwegingen: vereenvoudiging en normering zijn beoordeeld in IBO deelonderzoek 1. Huurverlaging recente uitvoeringstoets. Zorgt voor lagere huurtoeslag, dus minder financieel risico voor burgers

Vragen:

1. Van eigendomsneutraliteit blijf zo weinig over in dit voorstel, maar vinden we de vereenvoudigingen nog steeds een goed idee?

Fiche 26 Balansverkortening HT en VH

Beschrijving: er komt een gedeeltelijke uitruil tussen de verhuurderheffing, de huurprijzen en de huurtoeslag. De verhuurderheffing wordt met ca 1 miljard verlaagd, waarvan 95% bij corporaties en 5% bij private verhuurders neerslaat. Corporaties worden wettelijk verplicht om de huren voor huurtoeslagontvangers te verlagen voor macro hetzelfde bedrag. Om dat te kunnen uitvoeren, moet er gegevensuitwisseling met de Belastingdienst komen. Die zou per 2023 operationeel moeten kunnen zijn.

Eigen overwegingen: lagere huren zorgen voor lagere toeslagen. Kans op terugvorderingen en nabetalingen verandert niet, alleen de hoogte. Onduidelijk wie er op toeziet dat huren daadwerkelijk worden verlaagd. Waarom niet gekozen voor generieke huurverlaging, maar willen ze het alleen koppelen aan huurders met huurtoeslag?

Vragen:

1. Kunnen we gegevens over huurtoeslagontvangers delen met de corporaties (mits wettelijke basis)?
2. Kan dat per 2023 geregeld zijn zoals BZK stelt? Of hebben we meer tijd nodig?

Fiche 24a Harmoniseren aftoppingsgrenzen

Fiche 24b Lineaire afbouw HT

Fiche 24c Schrappen overgangsrecht onzelfstandige studenteneenheden

Fiche 24d Schrappen servicekosten

Fiche 25 Normhuur

Beschrijving: betreft maatregelen die in IBO deel 1 als zijn meegenomen in de Weging op de Hand. Beperkte vereenvoudiging. Voorbereidingstijd 6 maanden, behalve 24b: 1 jaar.

Vraag:

1. In fiches wordt gevraagd om mogelijkheid invoering per 1 jan 2022. Is dat reëel?

E. Varianten Kinderopvangtoeslag

Fiche 9 Kinderopvang: vergroten toegankelijkheid kindvoorzieningen

Beschrijving: gratis kinderopvang voor 4 dagen in de week (40 uur) en 4 middagen BSO (26 uur). Er komt een publieke uitvoerder die factuur van kinderopvang door ouders laat controleren. Meeruren betalen de ouders zelf aan de kinderopvangorganisatie. Financiering o.a. door afschaffing IACK. Grote toename in de vraag verwacht. Voorbereidingstijd 8-12 jaar. Ingroeimodel kan zijn om eerst fiche 8 te doen en pas daarna over te stappen op gratis opvang.

Overwegingen: uitvoerder heeft geen enkele relatie met fiscale taken. B/T als uitvoerder ligt daarom niet voor de hand. Afschaffing IACK vereenvoudiging belastingstelsel.

Vragen:

1. Als ons gevraagd wordt de rol van uitvoerder op ons te nemen past dat binnen het afwegingskader niet-fiscale taken?

Fiche 10 Kinderopvang: richting een integrale kindvoorziening (optie SC 3 IBO Deeltijdwerk)

Beschrijving: integratie van onderwijs en kinderopvang. Publieke uitvoerder verzorg financiering. 12-16 jaar voorbereidingstijd. Ingroeit met rechtstreeks financiering (fiche 8)

Overweging: rommelig fiche. Suggereert dat financiering per uur wordt gegeven, wat strijdig lijkt met karakter van publieke voorziening.

Vragen:

1. Als ons gevraagd wordt de rol van uitvoerder op ons te nemen past dat binnen het afwegingskader niet-fiscale taken?

Fiche 23 Kinderopvangtoeslag: versoepelen grondslagen

Beschrijving: een zestal voorstellen, waarbij bij vier opties de toeslag inkomensafhankelijk wordt (1,2,5 en 6). De andere twee fiches betreffen loslaten koppeling gewerkte uren en afschaffen arbeidseis.

1. **Uniforme vergoeding 73%:** Dit betreft een inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslag van 73% (budgetneutraal). Het toeslagpercentage is gelijk voor alle ouders onafhankelijk van het inkomen en het aantal kinderen dat naar de opvang gaat.
2. **Uniforme vergoeding 100%:** Dit betreft een inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslag van 100%. Hiermee wordt kinderopvang de facto gratis voor ouders met recht op KOT. Het toeslagpercentage is gelijk voor alle ouders onafhankelijk van het inkomen en het aantal kinderen dat naar de opvang gaat.
3. **Vervallen koppeling gewerkte uren:** In dit geval hangt het aantal uren opvang waarvoor ouders KOT kunnen ontvangen niet meer samen met het aantal gewerkte uren van de minst werkende ouder.
4. **Vervallen arbeidseis:** Het laten vervallen van de arbeidseis maakt de KOT toegankelijk voor alle ouders. Ook niet-werkende ouders kunnen KOT ontvangen.
5. **Uniforme vergoeding 67% voor alle ouders:** In deze variant vervalt de arbeidseis en wordt het toeslagpercentage onafhankelijk van het inkomen en het aantal kinderen dat naar de opvang gaat. Het betreft een budgetneutrale invulling.
6. **Uniforme vergoeding 100% voor alle ouders:** In deze variant vervalt de arbeidseis en is sprake van een uniform vergoedingspercentage van 100%. Alle ouders komen in aanmerking voor gratis kinderopvang (tot aan het maximum uurtarief).

F. Varianten kindgebonden budget

Fiche 27a WKB latere afbouw

Beschrijving: afbouwgrens wordt verhoogd en bouwt steiler af. Afbouwgrens wordt verhoogd met €5000. Afbouwpercentage wordt verhoogd naar 9,25% (+2,5%)

Overweging: parameterwijziging. Betreft verschuiving van de inkomensgevoeligheid. Goed voor de lage inkomen, maar gevoeligheid voor terugvorderingen bij de hogere inkomens neemt toe

Fiche 27b WKB Langzamere afbouw

Beschrijving: het afbouwpercentage wordt verlaagd van 6,75% naar 5%. De maatregel wordt budgettair gedekt uit verlaging van het WKB-bedrag voor het eerste en tweede kind met respectievelijk €180 tot ca. € 1.020 per jaar en met €80 tot ca. € 940 per jaar. Toename met 70.000 meer WKB-gerechtigden.

Overweging: parameterwijziging

Fiche 27c Harmonisatie WKB en AKW

Beschrijving: WKB wordt gedeeltelijk samengevoegd met AKW. B/T doet restant toeslag. vermindert stelsel met 90.0000 aanvragers.

Overweging: verkleining van de doelgroep. Ook lagere bedragen. Grondslagen wijzigen niet. Parameterwijziging.

Fiche 28a WKB naar AKW met inkomensafhankelijk deel op basis van SUWI/Polis

Beschrijving: uitvoering WKB gaat naar SVB, grondslagen blijven gelijk en wordt voor inkomensafhankelijke deel gemodelleerd op SUWI/Polis

Fiche 28b AKW samenvoegen met WKB onder AWIR (uitvoering door B/T)

Beschrijving: AKW wordt vaste voet binnen WKB. Uitgevoerd door B/T. AKW wordt ook maandelijks uitgekeerd als onderdeel van WKB. Afzonderlijke grondalgen blijven bestaan, dus twee delen in één regeling: een inkomensafhankelijk en inkomensafhankelijk deel.

Overwegingen: betekent verdere groei toeslagenstelsel B/T. Trekt nieuwe groepen toeslagenstelsel in. 2 regimes in een regeling lijkt lastig, ook vanuit perspectief burger

Vragen:

1. Willen wij dit uitvoeren? Past uitvoering kinderbijslag in ons afwegingskader niet-fiscale taken (bijlage 1)?

G. Overige vereenvoudigingen huidige stelsel

Fiche 14 Basisbehoefte toeslag (fiche 8 IBO Toeslagen deelonderzoek 2)

Beschrijving: de zorgtoeslag, huurtoeslag en het kindgebonden budget worden samengevoegd tot een toeslag met één gezamenlijk afbouwtraject en vereenvoudigde grondslagen. Gebaseerd op huur, genormeerde zorgkosten, aantal kinderen en huishoudinkomen. Eén afbouwpunt, vermogenstoets geharmoniseerd. Vermindert marginale druk, vooral bij huishoudens die meerdere toeslagen ontvangen.

De formule, met een afbouwpercentage van 20%:

Basisbehoefte toeslag = $80\% \times \text{huur} + € 980 \times \text{aantal kinderen} + € 3.130 \times \text{alleenstaande ouder} + 73\% \times \text{zorgkosten} - 20\% \times \text{toetsingsinkomen}$

Waarbij: Huur = het huurdeel boven de € 3.000 per jaar en onder de € 8.400 per jaar Zorgkosten = betaalde premies voor de basiszorgverzekering en gemiddelde kosten in het kader van het eigen risico in het huishouden (conform standaardpremie in zorgtoeslag). Toetsingsinkomen = het inkomen van het huishouden.

Overwegingen: vergelijkbaar aan eerdere huishoudtoeslag, met iets meer harmonisatie. Loopt tegen dezelfde vraagstukken aan, nl. exporteerbaarheid en uitsplitsbaarheid. Draagt niet of nauwelijks bij aan vermindering aantal terugvorderingen en nabetalings en het zorgen voor meer zekerheid voor de aanvragers.

Vragen:

1. Is dit, net als de voormalige huishoudtoeslag, nog steeds onuitvoerbaar?

Fiche 21 Geleidelijke afbouw vermogenstoetsen

Beschrijving: vermogenstoetsen worden geleidelijk afgebouwd, zodat beperkte toename van het vermogen niet meer direct leidt tot het verlies van het gehele toeslagrecht. Afbouw van 4% van de grondslag in box 3 boven €30.000 (op basis van 2020). Verhoging box 3 per 2021 leidt tot start afbouw bij €11.000.

Bevindingen Weging op de Hand IBO Toeslagen:

- Wenselijk vanuit perspectief burger en uitvoering. Voorkomt aantal hoge terugvorderingen. Combineren met harmoniseren van de vermogensgrenzen zou nog beter zijn
- Wijziging van gemiddelde complexiteit, 9 maanden voorbereidingstijd onder voorbehoud inpasbaarheid en samenloop

Overwegingen: nieuwe wetgeving box 3 compliceert. Extra uitvragen bij burgers nodig

Vragen:

1. Wat betekent de harmonisatie voor het aantal terugvorderingen ZT en WKB?
2. Wat vinden we van uitvoering bij verdere verlaging vermogenstrems a.g.v. verhoging box 3?

Fiche 22 Harmoniseren vermogenstoetsen

Beschrijving: de vermogenstoetsen worden geharmoniseerd. 3 varianten: op de huidige grens van de HT, ergens halverwege (€45.000) en op nieuwe grens Box 3 €50.000.

Variant 1: 240.000 burger verliezen ZT, 70.000 verliezen WKB. Maatregel2 zorgt voor 65.000 nieuwe HT. 70.000 verliezen ZT en 20.000 WKB.

Bevindingen Weging op de Hand IBO Toeslagen:

- Harmonisatie maakt eenvoudiger en begrijpelijker. Aanbevolen icm geleidelijke vermogenstoets
 - Onderscheid tussen persoonsniveau (huurtoeslag en huishoudniveau (andere toeslagen) dient ook ongedaan te worden gemaakt
 - Klein jaar nodig voor voorbereiding. Gemiddelde complexiteit
- ⇒ Nog aanvullingen/voortschrijdend inzicht?

Bijlage 1 Afwegingskader niet-fiscale taken

Uitgangspunt: nee, tenzij:

- De Belastingdienst de exclusieve beschikbaarheid van de benodigde data heeft. De Belastingdienst beschikt over (alle) benodigde data op basis van haar primaire taak om de niet-fiscale taak uit te voeren en deze data kunnen niet, niet eenvoudig of alleen tegen hoge kosten gedeeld worden met een alternatieve uitvoerder
- De Belastingdienst over unieke kennis beschikt. De Belastingdienst beschikt op basis van de uitvoering van haar primaire taak over unieke kennis die nodig is voor het uitvoeren van de niet-fiscale taak en deze kennis kan niet of alleen tegen hoge additionele kosten worden overgeheveld naar of worden opgebouwd bij een alternatieve uitvoerder.
- De Belastingdienst over een unieke (ICT-) infrastructuur beschikt. De Belastingdienst beschikt op basis van haar primaire taak over unieke (ICT-) infrastructuur die benodigd is voor het uitvoeren van de niet-fiscale taak en het gebruik van deze infrastructuur kan niet of alleen tegen hoge kosten beschikbaar gesteld worden aan een alternatieve uitvoerder.